

**Χαιρετισμός
της κυρίας Λήδας Κουρσουμπά,
Α΄ Αντιπροέδρου του Κυπριακού Ερυθρού Σταυρού
στο Συνέδριο με θέμα
«Δικαιώματα του Ανθρώπου: Οι κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις
της μη εφαρμογής των αρχών τους στο ανθρωπιστικό θέμα των
Αγνοουμένων»**

**Παρασκευή, 10 Δεκεμβρίου 2021
Ίδρυμα Μιχάλη Κακογιάννη, Αθήνα**

Το συνέδριο με τα θέματα: «Δικαιώματα του Ανθρώπου: Οι κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις της μη εφαρμογής των αρχών τους στο ανθρωπιστικό θέμα των Αγνοουμένων», που διοργανώνεται σήμερα, Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, υπό την αιγίδα των Προέδρων της Ελλάδος και της Κύπρου, αγγίζει το θέμα των Αγνοουμένων της Κυπριακής τραγωδίας το οποίο, για μισό σχεδόν αιώνα, παραμένει ανοικτό, δυσβάστακτο, ψυχοφθόρο...

Και όσο η τύχη αυτών των ανθρώπων παραμένει άγνωστη, αφόρητος και απερίγραπτος είναι ο πόνος των συγγενών τους που βίωσαν κατά τις πρώτες δεκαετίες της διαλυμένης ζωής τους διατηρώντας την ελπίδα, να ξανασυναντήσουν τους αγαπημένους τους ανθρώπους, και εξακολουθούν να βιώνουν στα τελευταία χρόνια της ζωής τους την αγωνία να μάθουν για την τύχη τους, όσο τραγική και προδιαγεγραμμένη κι αν προβάλλει πια...

Κάποιοι συγγενείς, μπόρεσαν και την έμαθαν... Ή την επιβεβαίωσαν... Με τρόπο τραγικό, ο πόνος της απουσίας και της αγωνίας αντικαταστάθηκε από την οδύνη της απώλειας και της οριστικότητας...

Κυρίες και κύριοι,

Το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο και το Δίκαιο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, επιβάλλει όπως, τα μέρη ένοπλων συγκρούσεων λαμβάνουν μέτρα για να διασφαλίσουν ότι δεν δημιουργούνται αγνοούμενοι. Και εάν προκύψουν αγνοούμενοι, τα μέρη έχουν υποχρέωση να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα, ώστε να διασφαλίσουν ότι η τύχη τους γίνεται γνωστή και οι οικογένειες ενημερώνονται. Οι Συμβάσεις της Γενεύης του 1949 και τα δύο Πρόσθετα Πρωτόκολλα του 1977, συνιστούν πυλώνες του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου, που όχι μόνο ρυθμίζει την διεξαγωγή, αλλά επιδιώκει να περιορίσει το αποτελέσματα, των ένοπλων συρράξεων.

Εντούτοις, σε αρκετές περιπτώσεις, διαφάνηκε ότι, δεν λαμβάνονται επαρκή μέτρα για να αποτραπούν οι εξαφανίσεις προσώπων και να παρέχεται στις οικογένειες ζωτικής σημασίας πληροφόρηση σε σχέση με το θέμα των αγνοουμένων. Και η περίπτωση της Κύπρου είναι μια από αυτές τις τραγικές περιπτώσεις.

Κυρίες και κύριοι,

Για τον Κυπριακό Ερυθρό Σταυρό, οι επιπτώσεις της βάρβαρης τουρκικής εισβολής του Ιουλίου και Αυγούστου του 1974, οι νεκροί, οι τραυματίες, οι αιχμάλωτοι πολέμου, οι εκατοντάδες χιλιάδες εκτοπισμένων από τις πατρογονικές τους εστίες, οι εγκλωβισμένοι στα κατεχόμενα χωριά τους, καθώς, και το τεράστιο ανθρωπιστικό θέμα των χιλιάδων αγνοουμένων, συνθέτουν τη μεγαλύτερη πρόκληση στην Ιστορία του. Μια πρόκληση, στην οποία ανταποκρίθηκε, ως ώφειλε, σε σχέση με όλες τις πτυχές της σύμφωνα με τις Αρχές του Διεθνούς Κινήματος.

Η διαφορά, όμως, της πληγής των Αγνοουμένων από τις άλλες τραγικές πτυχές της τουρκικής εισβολής του 1974, είναι σημαντική: Ενώ, οι άλλες πληγές επουλώνονται, έστω δύσκολα, έστω λίγο, με την πάροδο του χρόνου, η πληγή του θέματος των Αγνοουμένων, ειδικά για τους συγγενείς, μεγαλώνει με την πάροδο του χρόνου.

Από τις πρώτες μέρες της εισβολής ο Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός κατακλίστηκε από αιτήματα για την τύχη αγνοουμένων. Αν αναλογιστεί κάποιος ότι, περίπου 200.000 άτομα εκτοπίσθηκαν, περίπου 2.500 κατέστησαν αιχμάλωτοι πολέμου και περίπου 3000 αγνοούμενοι, μπορεί να αντιληφθεί τον όγκο των αιτημάτων που

έφθαναν στον Κυπριακό Ερυθρό Σταυρό από συγγενείς που έψαχναν για τους δικούς τους ανθρώπους.

Τον Αύγουστο του 1974 (27/07/1974) συστάθηκε στην Κύπρο η Υπηρεσία Αγνοουμένων της Διεθνούς Επιτροπής Ερυθρού Σταυρού (ICRC Tracing Agency), με την οποία ο Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός συνεργάστηκε πολύ στενά. Το ICRC Tracing Agency, με νομική βάση τις Συνθήκες της Γενεύης του 1949, ανέπτυξε εκτενές σύστημα διαχείρισης ανθρωπιστικών θεμάτων. Αυτά περιλάμβαναν:

1. Αιτήματα για πληροφορίες αναφορικά με αγνοούμενα πρόσωπα
2. Αιτήματα για πληροφορίες για πρόσωπα που παρέμειναν στις κατεχόμενες, από τον Τουρκικό στρατό, περιοχές.
3. Αποστολή μηνυμάτων από το ένα μέρος της Κύπρου στο άλλο, όπως και σε χώρες του εξωτερικού.
4. Καταγραφή των προσώπων στις κατεχόμενες περιοχές.
5. Ετοιμασία καταλόγων νεκρών.
6. Ετοιμασία καταλόγων αγνοουμένων.
7. Ετοιμασία καταλόγων ατόμων σε αποκλεισμένες περιοχές.
8. Αποστολή φαρμάκων και άλλων αναγκαίων προμηθειών από συγγενείς ατόμων που βρίσκονται στις κατεχόμενες περιοχές.

Το ICRC Tracing Agency λειτούργησε δύο γραφεία στη Λευκωσία (ένα στον Ελληνικό και ένα στον Τουρκικό τομέα), ένα στη Λεμεσό και ένα στη Λάρνακα, καθώς, και ένα στην κατεχόμενη χερσόνησο της Καρπασίας. Επτά ξένοι εμπειρογνώμονες και περίπου 120 Κύπριοι, εργοδοτούμενοι και εθελοντές, ασχολούνταν επισταμένα

με το έργο. Σύμφωνα με σχετική έκθεση του ICRC Tracing Agency στην Κύπρο, μέχρι τον Οκτώβριο του 1974 έγινε ανταλλαγή 140.000 μηνυμάτων μεταξύ οικογενειών που είχαν χωριστεί (συμπεριλαμβανομένων και αιχμαλώτων πολέμου), και καταγράφηκαν 35.000 αιτήματα για ανεύρεση αγνοούμενων, από τα οποία 15.000 έλαβαν θετική απάντηση.

Με την αποχώρηση του κλιμακίου του ICRC Tracing Agency από την Κύπρο, το 1975, αντίγραφα των Καταλόγων των Αγνοουμένων παραδόθηκαν στον Κυπριακό Ερυθρό Σταυρό και σε διάφορες κρατικές Υπηρεσίες, καθώς, και στην Επιτροπή Συγγενών Αγνοουμένων. Το σχετικό αρχείο του ICRC Tracing Agency μεταφέρθηκε στα κεντρικά Αρχεία του ICRC στη Γενεύη. Όμως, το θέμα των Αγνοουμένων συνέχισε και συνεχίζει να είναι στο προσκήνιο και παραμένει κορωνίδα των ανθρωπιστικών θεμάτων που ταλανίζουν. Τεράστιες προσπάθειες καταβλήθηκαν και εξακολουθούν να καταβάλλονται, σε όλα τα επίπεδα και με διάφορους τρόπους, για να καταστεί δυνατό να διαπιστωθεί η τύχη των αγνοουμένων, ώστε να απαβλυνθεί ο τεράστιος πόνος των οικογενειών, οι οποίοι για δεκαετίες ζουν σε μια κατάσταση αβεβαιότητας, όσον αφορά την τύχη των αγαπημένων τους προσώπων. Δυστυχώς, σχεδόν μισό αιώνα μετά, το θέμα παραμένει σε εκκρεμότητα και η δυστυχία συνεχίζεται.

Κυρίες και κύριοι,

Το θέμα των Αγνοουμένων αφορά πρόσωπα των οποίων η τύχη αγνοείται. Αφορά, όμως, και τους αγαπημένους ανθρώπους αυτών των προσώπων: παιδιά, συζύγους, γονείς, αδέρφια, συγγενείς, που κουβαλούν το σταυρό του πόνου τους για 47 χρόνια ή που «έφυγαν» από τη ζωή με τον καημό του μαρτυρίου τους...

Σε όλους αυτούς τους ανθρώπους, οφείλουμε το σεβασμό μας, αλλά και τη συγγνώμη μας που, ως θεσμοί – εθνικοί και διεθνείς - δεν καταφέραμε ακόμα να τους δώσουμε τις απαντήσεις που πρέπει, την ώρα που πρέπει.

Εύχομαι, να τα καταφέρουμε κάποια στιγμή, έστω και με τόση καθυστέρηση...

Σας ευχαριστώ